

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 440/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kašubom, PhD., Holubyho 51, Martin, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 7 Co 325/2016-457 z 26. apríla 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 5/2018 z 21. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júna 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského

súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 325/2016-457 z 26. apríla 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 5/2018 z 21. marca 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na Okresnom súde Martin (ďalej len „okresný súd“) domáhal od žalovaného vrátenia požičaných finančných prostriedkov. Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 7 C 239/2008-407 z 21. apríla 2016, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: „V priebehu konania som nadobudol presvedčenie, že zákonný sudca nepostupuje nezaujato a nestranne. Uvedené som namietal v námietke zaujatosti zo dňa 23.09.2015. Následne bola táto námietka zaujatosti predložená na rozhodnutie nadriadenému súdu. O tejto námietke zaujatosti rozhodol nadriadený súd - Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn.: 6NcC743/2015 zo dňa 29.10.2015 tak, že zákonného sudcu z prejednávania a rozhodovania danej veci nevyľúčil. Zloženie senátu, ktorý rozhodoval o podanej námietke zaujatosti, bolo určené predsedníčkou senátu podľa úradného záznamu nachádzajúcemu sa na č. 1. 378 až o deň neskôr, t. j. 30.10.2015.

Keďže som zosumarizoval ďalšie skutočnosti, ktoré podľa môjho názoru preukazovali absenciu nezaujatosti a nestrannosti zákonného sudcu, podal som druhú námietku zaujatosti a to podaním zo dňa 26.10.2015. Podľa prezenčnej pečiatky bola doručená nadriadenému súdu dňa 02.11.2015. Porovnaním obsahu prvej a druhej námietky zaujatosti je podľa môjho názoru preukázané, že nejde o totožné podania.“

3. *Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu okresného súdu odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: „Skutočnosť, že o podanej druhej námietke nebolo rozhodnuté do rozhodnutia súdu prvej inštancie vo veci samej, ako aj to, čo ma viedlo k jej podaniu... som urobil zároveň predmetom odvolania proti rozsudku Okresného súdu Martin zo dňa 21.04.2016. Uviedol to v podanom opravnom prostriedku môj právny zástupca. Ja som v mojom samostatnom podaní odvolania uviedol znova skutočnosti, ktoré podľa môjho názoru odôvodňovali absenciu nezaujatosti zákonného sudcu.“*

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol.

Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv došlo najmä tým, že krajský súd nerozhodol o námietke zaujatosti z 26. októbra 2015 (ďalej len „druhá námietka“). Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľa porušil jeho základné práva tým, že *„Dovolací súd pokryl úvahou postup iného súdu, ktorý však takouto úvahou nemôže byť pokrytý. Nie je pravda, že by malo byť správne, že nadriadený súd o druhej námietke zaujatosti nerozhodoval - on zrejým omylom ani nezaznamenal, že sa nachádza v spise. Takýto nedostatok vo vedomosti nie je totožný, resp. zameniteľný s akoukoľvek procesnou aktivitou iného druhu. Opomenutie nie je totožné so správnosťou postupu, ktorý mi ukladá niečím sa nezaoberať. Navyše, a to je zrejma nesprávnosť úvahy dovolacieho súdu, ustanovenie § 15a ods. 5 OSP (na ktoré poukazuje dovolací súd a dôvodí ním údajnú správnosť postupu Krajského súdu v Žiline) je ustanovením, ktoré umožňuje nepredložiť uplatnenú námietku zaujatosti nadriadenému súdu (a zdanlivo je tak potvrdený záver dovolacieho súd o tom, že námietka bola doručená na nadriadený súd len za spisom). No v takom prípade však v zmysle ustanovenia § 16 ods. 2 OSP by mi musel byť oznámený dôvod, pre ktorý sa moje podanie nepredložilo na nadriadený súd. A iba v takom prípade by bolo zrejme, že súdu nevznikla povinnosť rozhodnúť o podanej námietke zaujatosti. K takémuto postupu (zákonne upravenému) však nikdy nedošlo.“*

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom: *„Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí pred nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na prerokovanie vecí pred zákonným sudcom podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 7Co/325/2016-457 zo dňa 26.04.2017 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 7Cdo 5/2018 zo dňa 21.03.2018 porušené boli.*

Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 7Co/325/2016-457 zo dňa 26.04.2017 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 7Cdo 5/2018 zo dňa 21.03.2018 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

██████████ *priznáva náhradu trov právneho zastúpenia...*“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

8. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

10. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Základné právo na zákonného sudcu garantované čl. 48 ods. 1 ústavy predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Označené základné právo je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „*ad hoc*“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu.

III.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

11. Sťažovateľ ako ťažisko porušenia svojho práva na spravodlivý proces uvádza skutočnosť, že krajský súd nerozhodol o druhej námietke zaujatosti.

Sťažnosť v tejto časti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

12. *Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol: „O námietke zaujatosti žalobcu voči zákonnému sudcovi bolo rozhodnuté uznesením Krajského súdu Žilina č. k. 6NcC/43/2015-383 zo dňa 29.10.2015, keď tento nebol vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. V spise sa nenachádza nijaká ďalšia námietka zaujatosti žalobcu až do vyhlásenia napadnutého rozhodnutia, o ktorej by nebolo rozhodované.*

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie správne prijal záver, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o tom, že došlo k uzavretiu reálneho kontraktu medzi ním a žalovaným, a preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

13. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že medzi obsahom základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a základného práva na zákonného sudcu (čl. 46 a čl. 48 ústavy) a napadnutým rozsudkom krajského súdu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol rozhodnúť o porušení sťažovateľom označených práv. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že záver krajského súdu nemožno považovať za svojvoľný či neodôvodnený a ani za taký, ktorý by popieral účel a zmysel zákona.

**K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48
ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu**

14. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v podanom dovolaní ako dovolací dôvod uviedol § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či najvyšší súd ako dovolací súd napadnuté uznesenie primeraným spôsobom odôvodnil a či ho nemožno považovať za arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska za neakceptovateľné a neudržateľné.

15. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a konštatuje, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 88/07, II. ÚS 18/2018).

16. Žiadne z katalógu základných práv a slobôd v zmysle ústavy či dohovoru nezaručuje účastníkovi akéhokoľvek súdneho konania nárok na personálne zloženie senátu

podľa predstáv účastníka, resp. neexistuje ústavou či dohovorom chránený nárok na zloženie sudcovského stavu konkrétneho súdu z konkrétnych, účastníkom želaných sudcov (m. m. II. ÚS 669/2017).

17. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: „V danom prípade žalobca v dovolaní namieta, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

Druhá dovolacia námietka žalobcu spočíva v tvrdení, že vo veci nebolo rozhodnuté o druhej námietke zaujatosti z 27. októbra 2015 (správne má byť 26. októbra 2015, pozn.) napriek tomu, že bola predložená odvolaciemu (správne nadriadenému) súdu. Dovolateľ v dovolaní neuvádza ako dovolací dôvod ustanovenie § 420 písm. e/ CSP, teda, že by vo veci rozhodoval vylúčený sudca, len poukazuje na nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý vo veci samej rozhodol bez toho, aby prv rozhodol o tzv. druhej námietke zaujatosti. I v tejto súvislosti ale dovolateľ poukazuje len na vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

V zmysle § 14 ods. 3 O. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

V zmysle § 15a ods. 5 O. s. p. ak sa námietka zaujatosti týka len okolností ustanovených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada, v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Z obsahu spisu je zrejmé, že o prvej námietke zaujatosti voči zákonnému sudcovi JUDr. Miroslavovi Dobříkovi uplatnenej žalobcom podaním z 23. septembra 2015 rozhodol Krajský súd v Žiline ako súd nadriadený uznesením z 29. októbra 2015 sp. zn. 6 NcC 43/2015 tak, že sudca JUDr. Miroslav Dobřík nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Dovolateľom namietaná skutočnosť, že vec bola až po rozhodnutí pridelená predsedníčkou senátu úradným záznamom z 30. októbra 2015 sudkyňi spravodajkyňi je irelevantná, keďže vo veci v zmysle § 16 ods. 1 O. s. p. rozhodoval nadriadený súd v senáte. Správne nadriadený súd nerozhodoval o tzv. druhej námietke zaujatosti žalobcu z 27. októbra 2015, keď táto ani nebola predložená súdom prvej inštalácie nadriadenému súdu na rozhodnutie predkladacou správou, ale bola mu zaslaná

len z dôvodu, že spis sa v tom čase nachádzal v dôsledku rozhodovania o tzv. prvej námietke zaujatosti na nadriadenom súde. Druhá námietka zaujatosti obsahovala len dôvody spočívajúce v postupe sudcu v konaní a v takom prípade sa v zmysle § 15a ods. 5 O. s. p. na námietku zaujatosti neprihliada. Totožný záver možno vyvodiť i v súčasnosti z ustanovenia § 53 ods. 2 CSP.“

18. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

19. Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v napadnutom uznesení jasne vysvetlil, prečo o druhej námietke zaujatosti sťažovateľa krajský súd nerozhodoval. Z pohľadu ústavného súdu je potrebné predovšetkým konštatovať, že najvyšší súd správne poukázal na skutočnosť, že *„Druhá námietka zaujatosti obsahovala len dôvody spočívajúce v postupe sudcu v konaní a v takom prípade sa v zmysle § 15a ods. 5 O. s. p. na námietku zaujatosti neprihliada. Totožný záver možno vyvodiť i v súčasnosti z ustanovenia § 53 ods. 2 CSP.*“

20. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné či neodôvodnené a ani za také, ktoré by popieralo účel a zmysel zákona, a preto sťažnosť v tejto časti odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

**K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým
rozsudkom a napadnutým uznesením**

21. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že konanie o námietke zaujatosti nezávislé na konaní, v ktorom bola námietka uplatnená, sa týka predovšetkým procesných práv účastníka konania a netýka sa civilných práv a záväzkov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Aj keď konanie o námietke zaujatosti môže mať vplyv na konanie vo veci samej, ide o nedostatočné spojenie a vzdialené následky, aby mohol čl. 6 ods. 1 dohovoru vstúpiť do hry, a preto je čl. 6 ods. 1 dohovoru na takéto konanie neaplikovateľný [pozri Schreiber and Boetsch v. Francúzsko, č. 58751/00, rozhodnutie o prijateľnosti z 11. 12. 2003; Mianiovicz v. Nemecko, č. 37111/ 04, 55440/07, 55443/07, rozhodnutie o prijateľnosti z 19. 5. 2009, oddiel 1a (m. m. II. ÚS 190/2015, I. ÚS 507/2016)].

Ústavný súd, vychádzajúc a akceptujúc judikatúru ESLP, odmietol aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2018